

TYGODNIK

PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA

KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adresem: do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Expedycyi Gazet Petersburskiego Poczta, lub do księgarni Gräfe; w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego i w Biurze informacyjnym; w Wilnie, w księgarni Zawadzkiego; nadto we wszystkich Poczłowych w kraju urzędach.

Cena Roczna: w Rosyi s pocztą, a w stolicy, z noszeniem do mieszkań, 50 r. ass. *Półroczna*, 25 r. ass. Bez poczty, dla odbierających w księgarni Gräfe: *Roczna*, 45 r. ass. *Półroczna*, 25 r. ass. Dla Królestwa Polskiego: *Roczna*, 55 r. ass. *Półroczna*, 28 r. ass.

PIĄTEK $\frac{9}{14}$ SIERPNI.

Wiadomości krajowe.

Petersburg $\frac{1}{3}$ Sierpnia.

Kreüth, 18 (30) Lipca. 16 (28) b. m. N. CESARZOWA Jmć przybyła do *Kreüth*, gdzie mieszkańcy miasta *Münich* zwykle przepędzają część lata dla poprawienia zdrowia. N. PANI, której miejscowe położenie nader się podobało, zatrzymała się w przygotowanym dla J. C. Mości niewielkim domie Królowej-Wdowy Bawarskiej.

Wczora, Królowa-Wdowa, mieszkająca w zamku *Tegernsee*, o 2 mile od *Kreüth*, odwiedziła N. PANIĄ.

Dalsze szczegóły podróży J. C. W. W. Xięcia NASTĘPCY-CESARZEWICZA.

Stan zdrowia J. C. W. w ostatnich dniach bawienia w Hanowrze, pozwolił mu przyjąć udział w uroczystościach przygotowanych przez Królestwo JJ. dla Wysokiego Gościa.

15 (27) Lipca w pałacu, zajmowanym przez CESARZEWICZA, urządzone zostało widowisko teatralne, J. C. W. s Królową Jmcią był na niem, w gronie znakomitszych osób Dworu i wyższego towarzystwa stolicy, które przy tej zręczności były przedstawione CESARZEWICZOWI. Król Jmć, czując się tego dnia niezupełnie zdrowym, nie był na teatrze.

16 (28) zrana J. C. W. oglądał artylleryą. Pięknę to wojsko, w liczbie dwóch bateryj: konnej i pieszej, odbyło kilka ewolucyj z ogniem, i przeszło przed J. C. W. w najlepszym porządku. Wieczorem był koncert w jednej s sal pałacu *Herrenhaus*. Król i Królowa znajdowali się na nim z niewielkim dobranem towarzystwem.

17 (29) Po długich deszczach nastąpiła piękna pogoda. Korzystając z niej CESARZEWICZ przejeżdżał się konno.

18 (30) W wilią wyjazdu z Hanowru, J. C. W. z orszakem swoim jeździł na pożegnanie do Króla i Królowej, poczem był w pałacowej rajtszuli, gdzie pokazywany był J. C. W. doprowadzony tu do doskonałości sposób ujeżdżania koni, tudzież paradne ekwipaże Królewskie.

Pobyt CESARZEWICZA w Hanowrze zakończył się balem, danym w pokojach J. C. W. na który byli zaproszeni członkowie Ciała Dyplomatycznego, Dwór i całe wyższe towarzystwo stolicy. J. C. W. raczył brać udział w tańcach. Piękny ogród w *Herrenhaus*, sławny ze swoich wodotrysków, był wspaniale oświecony. Bal trwał prawie do północy. CESARZEWICZ tamże pożegnał się z Królestwem JJ.

19 (31), J. C. W. o 11 godzinie zrana wyjechał z Hanowru i udał się traktem przez *Kassel* do *Frankfurtu* nad *Menem*.

— Przez rozkaz dzienny CESARSKI z d. 15 (27) Lipca w *Toeplitz*, brat Cesarza Jmci Austryackiego, Arcyksiążę *Franciszek-Karol*, mianowany szefem *Żmudzkiego* pułku grenadyerów, który odtąd przybiera nazwisko pułku J. C. Wysokości.

— Przez Reskrypt CESARSKI z d. 11 Lipca w *Toeplitz*, Sekretarz Stanu Króla Jmci Szwecyi i Norwegii w wydziale Handlu i Skarbu *Skogmann* mianowany kawalerem orderu Św. *Anny* 1 klasy.

— Zastępca Ministra Sekretarza Stanu Królestwa Polskiego, P. Rzeczyw. Radzca Stanu *Turkuł*, oznajmił P. Ministrowi Sprawiedliwości, że na przedstawienie Namiestnika Królestwa Polskiego, Jenerał-feldmarszałka xięcia *Warszawskiego* hrabi *Paskiewicza* *Erywańskiego*, rozkazem J. C. Mości z d. 27 Czerwca, (9 Lipca) za gorliwą służbę podniesieni zostali do rang: Assesora Kollegialnego: *Tlumacz* języka Polskiego w kancelaryi Namiestnika Królestwa, Radzca honorowy *Piotrowski*, sprawujący obow. Kassjera,

9 klasy *Miropolski*, i główny kontroller Warszawskiej Mennicy Radca honor. *Biernacki*; Sekretarza gubernijnalnego, Pomocnik Sekretarza kancelaryi Vice-prezydenta miasta Warszawy Rejestrator kolleg. *Kamionowski* i 14 klasy, Dozorca oddziału śledczego policyi prostej Warszawskiej, Hieronim *Grass*.

Ukazy Rządzącego Senatu, 1 Departamentu.

1) 14 Lipca. O osobach, których stan kupiecki może nie przyjmować do gildyj.

2) tegoż dnia. O rozciągnięciu na miasta Obwodu Kaukazskiego prawa o zakresie 3-letnim służby z wyboru gmin miejskich.

3) 18 tegoż m. O podwyższeniu ceny soli w niektórych miastach gub. Pskowskiej.

ŻEGLUGA PAROWA STAŁA PETERSBURSKA.

I. *Między Petersburgiem a Londynem.* Piękny okręt parowy «Sirius» podejmujący 700 ton i mający siłę 320 koni, należący do kompanii żeglugi parowej św. Jerzego i tak korzystnie znany ze swych podróży między Londynem a Nowym-Yorkiem, dowodzony przez kapitana marynarki Królowej Jmci P. *Merrion Mariarty*, poraz pierwszy w przyszłą srode, (3 Sierpnia star. kal.) odpłynie s Kronstadtu do Londynu.

Ceny miejsc, bez żywności, na assygnaty ross.

S Kronstadtu do Londynu: 1 miejsce 360 rub.—2 miejsce 240 rub.—3 miejsce 120 rub.—S Kronstadtu do Kopenhagi: 1 miejsce 190 r.—2 miejsce 145 r.—3 miejsce 75 rub. S Kopenhagi do Londynu: 1 miejsce 7 funt. sterl. 7 szylingów.—2 miejsce 4 funty sterlingi 4 szylingi—3 miejsce 2 funt st. 2 szyl. Dzieci mające mniej niż 10 lat płacą połowę.—S Kronstadtu do Londynu za pojazd płaci się 360 rub. i tyleż za konia.—S Kronstadtu do Kopenhagi za pojazd 175 rub. i tyleż za konia. Na statku są nadto oddzielne pokoje, opatrzone we wszystkie wygody. Tymczasowie do nowego urzędzenia, Sirius lędzie odpływał s Kronstadtu 5. każdego miesiąca według starego, a z Londynu 1 każdego miesiąca według nowego kalendarza, zawijając w każdej s tych podróży do Kopenhagi, dla zabierania tam i wysadzania podróżnych. Sirius jest adresowany w Petersburgu do PP. Thielcke i Busk, i w ich Kantorze na Wasiliewskim Ostrowie, w 13 linii, ponad wielką Newą, w domie Usowa, No. 1, można otrzymywać bilety na miejsca; co zaś do towarów, które chcieliby przewozić na okręcie Sirius, należy się udawać do P. Th. Atkinson, maklera, mieszkającego na ulicy Galernej, w domie Breckel.

II. *Między Petersburgiem a Håvre.* Między Petersburgiem a Håvre ustanowiona została żegluga parowa przez dom handlowy w Håvre P. Albrecht, któremu PP. Geniès i Newachowicz zbyli swój przywilej i żegluga ta świetnie się rozpoczęła. Piękny pakiebot parowy «le Paris», kapitan Delarue, poruszany machiną siły 200 koni, podejmujący 600 tonn, wyszedłszy z Håwru 20 Lipca (1 Sierpnia) o trzech kwadransach na 12 rano, przybył do Kronstadtu

27 Lipca (8 Sierpnia) z ładunkiem i 16 podróżnemi. Odtrąciwszy 16 godzin które przepędził na kotwicy w Kopenhadze, a godzinę i kwadrans w Elseneur, ten okręt przebył odległość między Håwrem a Petersburgiem we 163 godzinach, uad co, ile wiadomo, niebyło przykłady większej szybkości. «Paris» wypłynie też w przyszłą srode 3 (15) Sierpnia do Håvre, i potém wyjdzie jeszcze s Kronstadtu 3 (15) Września i 3 (15) Października.

Ceny są następujące. S Petersburga do Håvre 1 miejsce 360 rubli—2 miejsce 270 r.—S Petersburga do Elseneur i Kopenhagi: 1 miejsce 200 r.—2 m. 160 r.—Z Håvre do Petersburga: 1 m. 400 franków,—2 m. 300 franków.—Z Håvre do Elseneur i Kopenhagi: 1 miejsce 225 fr.—2 m. 175 fr. Dzieci mające mniej niż 10 lat płacą połowę. Statek «Paris» adresowany jest w Petersburgu do P. Riva i komp. na Wasil. Ostrowie, ponad wielką Newą między 7 i 8 linią, w domie N. 16. Osoby żądające zajęć miejsca na statku mają udawać się do kantora żeglugi parowej, na wybrzeżu Angielskiem, w domie klubu handlowego.

Wiadomości zagraniczne.

Hanower 31 Lipca. J. C. Wysokość W. Xiążę Następca Tronu Wszech Rossyj odzyskał zupełnie zdrowie, znajdował się już na kilku wieczorach u Dworu i oglądał pulki miejscowej załogi. Dziś rano J. C. W. opuścił naszą stolicę i udał się do Cassel, a stamtąd do Ems.

Stockholm 24 Lipca. Według ostatniego biuletynu, stan zdrowia J. K. Mości nie uległ żadnej stanowczej odmianie. Złamanie kości jest na drodze zupełnego wyleczenia, ale do tego potrzeba czasu i spokoju.

Stuttgart 29 Lipca. Xiążę Jmć Henryk Wirtemberski, stryj Króla Jmci, zszedł s tego świata wczora, o 10 godzinie wieczor, w Ulm. Xiążę ten urodził się 3 Lipca 1772; zgon jego pograżył rodzinę Królewską w najgłębszym smutku.

Münich 27 Lipca. Król Jmć nadał gwiazdę orderu św. Huberta Jeneral-adjutantowi Cesarza Jmci Wszech Rossyj hrabi Benkendorff.

Londyn 31 Lipca. PARLAMENT CESARSKI. Bill o ubogich w Irlandyi, dał powód do kilkukrotnych konferencyj między dwiema Izbami, skutkiem popraw, zaszyłych w izbie lordów, w billu przyjętym przez izbę niższą. Ta ostatnia odrzuciła pomienione poprawy i parowie odstąpili ich, prócz jednej, na którą izba niższa zgodziła się, tak iż bill teraz jest ostatecznie przyjęty.

Izba lordów. Na posiedzeniu 27go, lord Melbourne wniósł trzecie odczytanie billu o korporacjach municypalnych w Irlandyi; odwoływał się do usposobień jednawczych Izby, tusząc sobie że nie zechce na czas nieograniczony odkładać billu, wprowadzając doń poprawy, które zapew-

ne byłyby odrzucone przez Izbę Niższą. W skutek tego bill został odczytany poraz trzeci.

— Królowa mianowała kawalerem W. krzyża orderu Łaźni, generał-majora sira A. Dickson.

— 26 b. m. Królowa Jmć dała wielki bal w nowym pałacu. W wiliją był u J. K. Mości wielki dyplomatyczny obiad, dla posłów nadzwyczajnych i członków ciała dyplomatycznego. Pierwsi z nich gotują się do opuszczenia stolicy i już na balu Królowej niewielu się posłów znajdowało.

— Sir G. Villiers, poseł angielski w Madrycie, przybył do Londynu i miał 26 b. m. posłuchanie u Królowej.

— W liście z Alexandryi, od 27 Czerwca, donoszą następną wiadomość, którą powtarzamy, niezaręczając za jej prawdziwość:

«Uwaga publiczna mocno tu jest zajęta budującą się machiną, mającą rozwiązać najważniejsze zagadnienie hydrauliczne. Ta machina, przeznaczona do podejmowania wody, niema innej siły do poruszania jej, jak też samą wodę. Raz wprawiona w ruch ludzką ręką, machina działa potem sama nieprzerwanie i podnosi wodę do takiej wysokości, jak się podoba. Jest to więc model ruchu nieustannego, który przerwać się chyba może przez zużycie samej machiny. Wynalazcą jest niejaki maltyjczyk, człowiek z najniższej klasy, i naporóż weale ograniczonych wiadomości. Kilka zakładów za i przeciw, zawiązało się już z okoliczności tego wynalazku.»

— Odebrano w Londynie rewiny s Kanady po 30 Czerwca. Roskazem wydanym przez lorda Durham i ogłoszonym w gazecie Quebecku, powstańcy kanadyjscy, trzymeni w więzieniu w Montréal, skazani zostali na wygnanie do wysp Bermudez. W razie powrotu do Kanady, przestępcy ci ulegną karze śmierci. Papineau i inni nieobecni powstańcy podchodzą pod ten wyrok.

Paryż, 31 Lipca. *Monitor* ogłasza że Xiężna Jmć Marya d'Orléans, urodzona księżka Wirtemberska, powiła dziś w Neuilly o wpół do 12 rano, dziecię płci męskiej. Z rozkazu Króla akt urodzenia, sporządzony przez barona Pasquier, Wielkiego Kanclerza Francyi, oddany został xiężcu Decazes, Wielkiemu Referendarzowi Izby parów, a przez niego panu Cauchy, strażnikowi, w obecności wszystkich członków obu płci domu Orléans, którzy podpisali tenże akt, (prócz xięcia de Nemours, nieobecnego, jak mówi *Monitor*, s powodów służbowych,) Prezesa Rady, Strażnika Pieczęci, dwóch świadków, wyznaczonych przez Ludwika-Filippa, xięcia de Choiseul, członka Izby parów, adjutanta Królewskiego i Generał-majora artylleryi von Fleischmann, ministra pełnomocnego Króla Wirtemberskiego.

Nowonarodzony xiążę otrzyma na chrzcie św. imiona: Filip, Alexander, Marya, Ernest.

— *Monitor* wczorajszy zawiera raport Ministra Oświecenia do Króla, o potrzebie ustanowienia nowej katedry fizyki, zastosowanej do historii naturalnej, i przyłączenia jej do muzeum tej ostatniej nauki. Raport ten został zatwierdzony, a na proponowaną posadę mianowany P. Becquerel, Prezes Akademii Umiejętności.

— Tenże dziennik zawiera zakaz przewożenia s Francyi, bez pozwolenia ministra spraw wewnętrznych, wszelkich zapasów i rynsztunków wojennych, wszelkiego zboża i mąki, warzywa, bydła, mięsa i ryb solonych, przez całą granicę ladową pyrenejską i część pobrzeża Francyi, sąsiednią z Hiszpaniją. Również zakazany zostaje, bez takiegoż pozwolenia, wszelki przewóz rynsztunków wojennych w promieniu dwóch myriametrów tejże granicy, pod obawą zabrania na skarb i większych jeszcze kar; przewóz przedmiotów ubiorczych i przepęd koni, w tymże promieniu nie inaczej może mieć miejsce, jak za pozwoleniem na piśmie i nie może być przedmiotem handlu z Hiszpaniją.

— Wypadek nieprzewidziany bardziej jeszcze zakłócił nasze stosunki z Rządem Meksykańskim. P. Gloux, konsul francuski w Vera-Cruz, otrzymał rozkaz opuszczenia Rzeczypospolitej, s powodu listu, umieszczonego z jego podpisem w «*Universel*», gazecie francuskiej, wydawanej w Mexico. Rząd, uznając ten list za obrażający Rplę, przez pośrednictwo Ministra Spraw Zagranicznych, P. Cuevas, oznajmił Panu Gloux, że go więcej za konsula nie uznaje.

— Doktor Dujardin, posłany przez Ministra Oświecenia do Egiptu dla zebrania rękopisów koptycznych doniósł s Kairu, pod dniem 3 Lipca, o wypadkach, jakie w ciągu mniej niż miesiąca pobytu w tem mieście udało mu się otrzymać. Zebrał on od różnych prywatnych osób do 30 rękopisów s których jedne są w dyalektach memfitycznych, inne w saidycznym. Pomiędzy temi rękopisami znajdują się: Proroctwa Izajasza i Jeremjasza (wraz z jego Żalami), Baruch, List do żydów, przyprowadzonych do niewoli Babilońskiej, Xięga Joba, czterdzieści pierwszych rozdziałów Przysłów, ułamki Xięgi Królów, Mądrości Salomona, Eklezjastes, i t. d. w dyalekcie memfitycznym.

Rękopisy w narzeczu saidycznym, odkryte zostały przypadkiem w wiązce starych pargaminowych zwojów. Są to dwie pierwsze xięgi Królów, część psalmów Jeremjasza, Ewangelije SS. Marka i Łukasza, List do Galatyjczyków, Dzieje Św. Andrzeja, św. Jerzego, św. Ptelema; żywot św. Hilaryi, córki Cesarza Zenona; panegyrik 40 męczenników; ułamki Śś. Atanazyusza, Jana złotoustego, Bazylego i t. d.

P. Dujardin zatrudniony był przepisywaniem tych rękopisów w klasztorze OO. Franciszkanów Ziemi św. kiedy wybuchnął pożar, który zniszczył dokoła 417 domów, zostawiwszy tylko klasztor nietkniętym. Spodziewa się on znacznie jeszcze pomnożyć w czasie swego pobytu w Egypcie masę materyalów, którą uczeni już posiadają do badań nad dawnym językiem Egiptu.

— Uroczystości doroczne Lipcowe nieobeszły się bez rozruchów. Podczas kiedy w kościołach odbywały się modły za poległych w trzech dniach historycznych, na grobowcach w Luvrze i przy moście Grenelle znaleźli się mowcy, z najniższej klasy pospółstwa, podżegający lud do buntu. Skutkiem tego były liczne uwięzienia.

NOWINY Z HISZPANII.

21 Lipca Estella nie była jeszcze atakowana i 600 lu-

dzi dzień i noc pracowało nad obwarowaniem miasta, Król i dwór jego zawsze są jeszcze tutaj.

— Odkryto w Estella spisak, mający na celu wydanie tego stanowiska christinosom. Komendant twierdzy Rocamodor i komendant cytadelli Santa-Olalla, s piętnastu innymi spiskowcami, zostali rozstrzelani. To odkrycie miało wielki wpływ na cofnięcie się Espartero, który skupił swe siły w Viana, na lewym brzegu Ebro.

(*Journ. de S. Pt. Gaz. Pet. Psz. Półn.*)

Literatura

NOWINY NAUKOWE.

ARTYKUŁ PIĄTY.

Na posiedzeniu Paryskiej Akademii Nauk, nic nie zaszło ważnego i nowego, po większej części zajmowano się dalszém rozwiązywaniem i wznawianiem kwestij i trudność scientificznych drugiego rzędu.

Towarzystwo moralności chrześcijańskiej, które ofiarowało medal złoty wartości 500 fran. za najlepsze rozwiązanie pytania «jakie są środki prawne których by użyć należało znosząc karę śmierci, dla zastąpienia jej?» przyznało nagrodę rosprawie P. Doublet de Boisthibaut. Drugi medal dostał się znanej Pani Elizie Celnart (P. Bayle-Monillard) za obszerne dzieło odpowiadające na zadanie: «Czy człowiek poczciwy obowiązany jest wyrobić w sobie mocną wiarę religijną, i czy koniecznym jest aby ją okazywał otwarcie?»

— Akademia Lyonńska na r. 1839 zadała do nagrody historią powszechną jedwabnictwa; przeznaczając za najlepszą medal od 600 franków.

— W Tuluzie d. 3 Maja b. r. odbyła się 514 rocznica uroczystości kwiatów (*Fête des fleurs.*) Akademia igrzysk kwiatowych dała złoty medal P. Gérard za pochwałę S. Bernarda, a P. Masselin za odę o samobójstwie drugi. Uroczystości trwała trzy dni.

— Asocjacja Angielska do postępu nauk odebrała od P. Holden notę dowodzącą że zięzyc otoczony jest atmosferą. Rozmaite argumenta stawione przez niego na poparcie tej hipotezy nie zdają się być zupełnie przekonywające, gdyż wszystkie prawie opierają się na fenomenach optycznych, które podobnie jest uważać za złudzenia pochodzące od sposobu jakim się za patrujem na zięzyc i stosunków w jakich z nim jesteśmy. PP. Beer i Moedler wydali dzieło w tymże przedmiocie, lecz z zupełnie przeciwnym wnioskiem.

(*Institut, 1838 avril.*)

— Powszechnie teraz chemicy zajmują się najwięcej chemiją organiczną która jest polem coraz nowszych odkryć acz drobnostkowych wprawdzie, lecz zawsze nowych. PP. Schubler i Kohler rozebrali teraz 4,200 kwiatów należących do 27 familij roślin i wyciągnęli z tego rozbioru następujące wnioski.

Na 4,500 gatunków znajduje się — paclną- nieodra- z przykrą
cych. żających. wonią.

Kwiatów: białych	1,193, 3.	187.	175, 5.	12, 0.
— — — czerw.	923.	85, 4.	9, 3.	9, 3.
— — — fioletowych	307, 5.	23, 5.	17, 5.	6, 0.
— — — niebieskich	594, 4.	30, 9.	23, 3.	7, 6.
— — — zielonych	153, 3.	13.	10, 5.	2, 5.
— — — żółtych	951.	65, 6.	61.	4, 5.
— — — pomarańcz.	50.	3.	1, 0.	2, 0.
— — — ciemnych	18, 5.	18, 5.		1, 2.
— — — czarnych	8, 5.			

(*Annal. Soc. d'hortic. Janv. 1838.*)

— P. Botto w elektro-magnetyźnie odkrył nową siłę zdolną do poruszania machin. P. Selligue wcale nowym sposobem wydziela z wody gaz zdalny do oświetlenia, którego już w kilku miejscach probowano. PP. Montgolfier Dubouchet wzięli patent na nowy sposób budowania domów niepodległych ogniovi. Akademia nauk przeznaczyła kommissją do sprawdzenia ich wynalazku.

(*Memorial encyclopedique. Juin 1838.*)

— Zastanawiającym będzie obraz statystyczny ubóstwa w Paryżu, którego liczba na milion mieszkańców wynosi 88 tysięcy, a wedle rachub urzędowych tylko 62,139. S tąd wypada że jest jeden ubogi na 11 mieszkańców.

(*Annal. Soc. polytech. 1838.*)

— Po wszystkich prawie księgarniach w Niemczech przedają kartę wojenną Szwecyi wydaną z rozkazu Rządu w Sztokolmie, na której oznaczone są wszystkie ku publicznemu użytkowi dokonane drogi, fortyfikacye, kanały i t. p. za panowania terazniejszego Króla. Znajduje się tam 15 kanałów, które kosztowały 64,057,095 fr. osiem portów wyliczonych na 1,450,000, osiem dróg na 1,445,000 fr. dziesięć linii obronnych na 10,225,000 fr. co czyni ogólnej summy 77,177,005 fr. wydanych ze skarbu bez zaciągnięcia pożyczki. Zważywszy to i porównawszy z dziełami dokonaniem lub projektowanem w Francyi, ta ostatnia mimo nieskończenie większych resursów stosunkowo daleko niżej stanie.

(*Boussole industr.*)

Печатать позволено. С.-Петербургъ. Августа 1-го 1838. II. Гаевскій.

W Drukarni Wojennej.